31997L0080

SMERNICA RADY 97/80/ES
z 15. decembra 1997
o dôkaznom bremene v prípadoch diskriminácie na základe pohlavia

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na dohodu o sociálnej politike priloženú k protokolu (č. 14) o sociálnej politike priloženého k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva, najmä jej článok 2 ods. 2,

so zreteľom na návrh Komisie ([1]),

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru ([2]),

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 189c zmluvy v spolupráci s Európskym parlamentom ([3])

(1) keďže na základe protokolu o sociálnej politike priloženého k zmluve členské štáty s výnimkou Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (ďalej nazývané „členské štáty"), želajúce si vykonať Sociálnu chartu 1989, uzavreli dohodu o sociálnej politike;

(2) keďže Charta spoločenstva o základných sociálnych právach pracovníkov uznáva dôležitosť boja s akoukoľvek formou diskriminácie vrátane diskriminácie na základe pohlavia, farby, rasy, názoru, viery;

(3) keďže paragraf 16 Charty spoločenstva o základných sociálnych právach pracovníkov o rovnakom zaobchádzaní s mužmi a so ženami hovorí, *inter alia*, že „majú byť posilnené opatrenia na zaistenie vykonávania zásady rovnosti pre mužov a ženy, pokiaľ ide najmä o prístup k zamestnaniu, odmeňovanie, pracovné podmienky, sociálnu ochranu, vzdelávanie, odbornú prípravu a rozvoj kariéry";

(4) keďže v súlade s článkom 3 ods. 2 dohody o sociálnej politike sa Komisia poradila so sociálnymi partnermi na úrovni spoločenstva o možnom smerovaní opatrení spoločenstva ohľadne dôkazného bremena v prípadoch diskriminácie na základe pohlavia;

(5) keďže Komisia, zvažujúc opatrenia spoločenstva odporúčané po týchto poradách, znova prediskutovala so sociálnymi partnermi obsah zamýšľaného návrhu v súlade s článkom 3 ods. 3 tej istej dohody; keďže títo neskôr zaslali svoje názory Komisii;

(6) keďže po druhom kole porád žiaden zo sociálnych partnerov neinformoval Komisiu o svojom želaní začať proces — vedúci k možnej dohode —, o ktorom sa hovorí v článku 4 tej istej dohody;

(7) keďže v súlade s článkom 1 dohody si spoločenstvo a členské štáty stanovili za cieľ, *inter alia*, zlepšovanie životných a pracovných podmienok; keďže efektívne vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami by prispelo k dosiahnutiu toho cieľa;

(8) keďže zásada rovnakého zaobchádzania bola ustanovená v článku 119 zmluvy, v smernici Rady 75/117/EHS z 10. februára 1975 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa uplatňovania zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy ([4]) a v smernici Rady 76/207/EHS z 9. februára 1976 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami, pokiaľ ide o prístup k zamestnaniu, odbornú prípravu a postup v zamestnaní a o pracovné podmienky ([5]);

(9) keďže smernica Rady 92/85/EHS z 19. októbra 1992 o zavedení opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tehotných pracovníčok a pracovníčok krátko po pôrode alebo dojčiacich pracovníčok ([6]) taktiež prispieva k efektívnemu vykonávaniu zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami; keďže uvedená smernica by nemala reštriktívne ovplyvniť vyššie uvedené smernice o rovnakom zaobchádzaní; keďže z toho dôvodu, pracovníčky ženského pohlavia, na ktoré sa uvedená smernica vzťahuje, by mali mať rovnaký prospech z prijatia pravidiel o dôkazovom bremene;

([1]) Ú. v. ES C 332, 7.11.1996, s. 11 a Ú. v. ES C 185, 18.6.1997, s. 21.
([2]) Ú. v. ES C 133, 28.4.1997, s. 34.
([3]) Vyjadrenie Európskeho parlamentu z 10. apríla 1997 (Ú. v. ES C 132, 28.4.1997, s. 215), spoločná pozícia Rady z 24. júla 1997 (Ú. v. ES C 307, 8.10.1997, s. 6) a rozhodnutie Európskeho parlamentu zo 6. novembra 1997 (Ú. v. ES C 358, 24.11.1997).
([4]) Ú. v. ES L 45, 19.2.1975, s. 19.
([5]) Ú. v. ES L 39, 14.2.1976, s. 40.
([6]) Ú. v. ES L 348, 28.11.1992, s. 1.

(10) keďže smernica Rady 96/34/EHS z 3. júna 1996 o rámcovej dohode o rodičovskej dovolenke, uzavretej medzi UNICE, CEEP a ETUC [1], je takisto založená na zásade rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami;

(11) keďže odkazy na „súdny proces“ a „súd“ sa vzťahujú na mechanizmus, prostredníctvom ktorého sa môžu spory predložiť na prešetrenie a rozhodnutie nezávislými orgánmi, ktoré môžu vyhlásiť rozhodnutia záväzné pre strany týchto sporov;

(12) keďže výraz „mimosúdne konania“ znamená najmä konania ako zmierenie a sprostredkovanie;

(13) keďže zhodnotenie skutočností, z ktorých možno vyvodiť, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii, je záležitosťou pre vnútroštátne súdne alebo iné príslušné orgány v súlade s vnútroštátnym právom alebo praxou;

(14) keďže je na členských štátoch, aby zaviedli v ktorejkoľvek vhodnej fáze súdneho pojednávania pravidlá dokazovania, ktoré sú pre žalobcov výhodnejšie;

(15) keďže je nevyhnutné brať do úvahy špecifické znaky právnych systémov niektorých členských štátov, *inter alia*, kde záver o diskriminácii sa urobí vtedy, ak obžalovaný nepredloží dôkazy, ktoré uspokoja súd alebo iný príslušný úrad, že nedošlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania;

(16) keďže členské štáty nemusia uplatňovať pravidlá o dôkaznom bremene na súdne konania, kde súd alebo iný príslušný orgán má prešetriť skutkovú podstatu; keďže postupy takto uvedené sú tie, kde od žalobcu nie je požadované, aby dokázal skutkovú podstatu, ktorú má súd alebo príslušný orgán preskúmať;

(17) keďže žalobcovia by mohli byť zbavení akýchkoľvek účinných prostriedkov na presadenie zásady rovnakého zaobchádzania pred vnútroštátnymi súdmi, ak zavedenie dôkazov o zjavnej diskriminácii neuvalilo na obžalovaného bremeno dokazovania, ktoré by preukázalo, že jeho praktiky nie sú v skutočnosti diskrimináciou;

(18) keďže Súdny dvor Európskeho spoločenstva preto rozhodol, že pravidlá o dôkaznom bremene sa musia prispôsobiť tam, kde ide na prvý pohľad o prípad diskriminácie, a aby bola zásada rovnakého zaobchádzania uplatňovaná efektívne, dôkazné bremeno sa musí presunúť späť na obžalovaného, ak je predložený dôkaz o takejto diskriminácii;

(19) keďže je oveľa ťažšie dokázať diskrimináciu, ak je nepriama; keďže je preto dôležité definovať nepriamu diskrimináciu;

(20) keďže cieľ adekvátneho prispôsobenia pravidiel o dôkaznom bremene nebol uspokojivo dosiahnutý vo všetkých členských štátoch a v súlade so zásadou subsidiarity ustanovenou v článku 3b zmluvy a so zásadou proporcionality, tento cieľ sa musí dosiahnuť na úrovni spoločenstva; keďže táto smernica sa obmedzuje na minimálne požadované opatrenia a nepresahuje to, čo je nevyhnutné na tento účel;

PRIJALA TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Cieľ

Cieľom tejto smernice je zaistiť, aby opatrenia prijaté členskými štátmi na vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania boli účinnejšie, aby sa umožnilo všetkým osobám, ktoré sa považujú za poškodené tým, že v ich prípade nebola uplatnená zásada rovnakého zaobchádzania, vymáhať si svoje práva na súde po tom, čo sa obrátili o pomoc na iné príslušné orgány.

Článok 2

Definície

1. Na účely tejto smernice zásada rovnakého zaobchádzania znamená, že neexistuje žiadna diskriminácia založená na pohlaví, či už priamo alebo nepriamo.

2. Na účely zásady rovnakého zaobchádzania uvedenej v odseku 1 k nepriamej diskriminácii dochádza tam, kde zjavne neutrálne ustanovenie, kritérium alebo praktiky znevýhodňujú podstatne väčšiu časť osôb jedného pohlavia, pokiaľ toto ustanovenie, kritérium alebo praktiky nie sú vhodné a nevyhnutné a nemôžu byť ospravedlnené objektívnymi faktormi netýkajúcimi sa pohlavia.

Článok 3

Rozsah

1. Táto smernica sa vzťahuje na:

a) situácie, na ktoré sa vzťahuje článok 119 zmluvy a smernice 75/117/EHS, 76/207/EHS, a pokiaľ ide o diskrimináciu založenú na pohlaví, 92/85/EHS a 96/34/ES;

[1] Ú. v. ES L 145, 19.6.1996, s. 4.

b) akékoľvek občianskoprávne alebo správne konania, týkajúce sa verejného alebo súkromného sektoru, ktoré umožňujú opravné prostriedky podľa vnútroštátneho práva podľa opatrení uvedených v a), s výnimkou mimosúdnych konaní dobrovoľnej povahy, alebo daných vo vnútroštátnom práve.

2. Táto smernica sa nevzťahuje na trestné konanie, pokiaľ členské štáty neustanovia inak,

Článok 4

Dôkazné bremeno

1. Členské štáty prijmú v súlade so svojimi vnútroštátnymi súdnymi systémami také nevyhnutné opatrenia, ktorými sa zaistí, že ak osoby, ktoré sa považujú za poškodené tým, že v ich prípade nebola uplatnená zásada rovnakého zaobchádzania, uvedú pred súdom alebo iným príslušným orgánom skutočnosti, z ktorých možno odvodiť, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii, bude na odporcovi dokázať, že nedošlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania.

2. Táto smernica nebráni členským štátom v zavedení pravidiel dokazovania, ktoré sú pre žalobcu priaznivejšie.

3. Členské štáty nemusia uplatňovať odsek 1 na súdne konania, pri ktorých je na súde alebo inom príslušnom orgáne, aby vyšetril skutkovú podstatu prípadu.

Článok 5

Informovanie

Členské štáty zabezpečia, aby o opatreniach, prijatých v súlade s touto smernicou, spolu s už platnými predpismi, boli všetkými vhodnými prostriedkami informované všetky dotknuté osoby.

Článok 6

Zachovanie úrovne ochrany

Vykonanie tejto smernice nie je za žiadnych okolností postačujúcim dôvodom na zníženie všeobecnej úrovne ochrany pracovníkov v oblastiach, na ktoré sa táto smernica vzťahuje, bez toho, aby bolo dotknuté právo členských štátov reagovať na zmeny situácie prijatím zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení, ktoré sa líšia od tých, ktoré sú platné v čase oznámenia tejto smernice, za predpokladu, že sú splnené minimálne požiadavky tejto smernice.

Článok 7

Vykonanie

Členské štáty uvedú do platnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia nevyhnutné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 1. januára 2001. Bezprostredne o tom informujú Komisiu.

Keď členské štáty prijmú tieto opatrenia, musia obsahovať odkaz na túto smernicu alebo sa k nim doloží takýto odkaz v čase jej úradného vyhlásenia. Metódy na vytvorenie takéhoto odkazu stanovia členské štáty.

Členské štáty oznámia Komisii do dvoch rokov od nadobudnutia účinnosti tejto smernice všetky informácie potrebné pre Komisiu, aby vypracovala správu pre Európsky parlament a Radu o uplatňovaní tejto smernice.

Článok 8

Táto smernica je adresovaná členským štátom.

V Bruseli 15. decembra 1997

za Radu

predseda

J.-C. JUNCKER